

**Dr. Márkus Éva docens, tanszékvezető
kutatási eredményei
(Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék)**

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség *Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP) – A felsőoktatás minőségének javítása a kutatás – fejlesztés – innovációoktatás fejlesztésén keresztül* felhívására az ELTE 2010-ben pályázatot nyújtott be az *Európai Léptekkel a Tudásért* projekt megvalósítására.

A támogatást nyert egyetemi projekthez az ELTE PPK *Az élethosszig tartó tanulás társadalmi folyamatainak viselkedési- és idegtudományi háttere* alprojekttel kapcsolódott, amelynek keretében a TÓK öt specifikus témájú elemi projekt kidolgozására kapott megbízást.

Dr. Márkus Éva elemi projektje a nyelvjáráskutatást érinti. Mára alig néhányan beszélnek Nagyborzsöny középkori eredetű német nyelvjárását; a több száz éves szavakat az utolsó utáni pillanatban, többéves kutatómunka során foglalta rendszerbe a TÓK oktatója.

A nyelvjáráskutatók már a 19. századtól kezdve számon tartották a borzsönyi zsákfalut, mint az egyetlen Magyarországon, amelyben még török kor előtti nyelvjárást beszélnek. A nyelvjárás egy középkori bajor kitelepítésből származik, hasonlóval világszerte is mindössze néhány helyen, így az olaszországi Trento környékén, a csehországi Wischauban vagy a szlovéniai Gottscheeban találkozhatunk.

A nyelvjárásgyűjtés 2009-ben kezdődött, a munka befejezését az ELTE kutatóegyetemi projektje támogatta. Dr. Márkus Éva az összegző monográfiát habilitációs dolgozatként nyújtotta be az ELTE Bölcsészettudományi Karon. A terepmunka során a kutató olyan 70 és 80 év közötti nagyborzsönyiekkel beszélgetett, akik már nem adják tovább a nyelvjárást, amely így néhány évtizeden belül eltűnhet. Az 1980-as években is végeztek vizsgálatokat a faluban, így a mostani adatokkal összehasonlítva nyilvánvalóvá vált, hogy az akkor még lekérdezhető szavak egy része mára kikopott az adatközlők emlékezetéből.

Az archaikus nyelvjárás a mai némettel nem mutat sok egyezőséget, a nyelv változása pedig különleges történelmi fordulatokkal is kapcsolatba hozható. A kutató szerint a nyelvjárás éppen ezért a történészek számára is érdekes lehet. A leggyűjtött nyelvi anyaggal kerek, lezárt egység áll össze a nagyborzsönyi nyelvjárás hangtanáról, alaktanáról és mondattanáról. Az Európai Unió számára kiemelten fontosak a kisközösségek a lokális kultúrák és a kis nyelvek megőrzése céljából. Dr. Márkus Éva jövőbeni tervei között szerepel, hogy nemzetiségi iskolák számára oktatási anyagot készít, illetve szó tárt állít össze az eltűnőben lévő kulturális értékek megőrzése és továbbörökítése céljából.